

PRIKAZ KNJIGE DRAGE PUPOVCA I RATKA ZELENIKE UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA U PROMETU

*A review of a book by Drago Pupovac and
Ratko Zelenika Management of Human
Resources in Transport*

UDK 658.3:656

“Menadžer je osoba odgovorna za praktična i primjenjiva znanja svojih podređenih.”

Peter Drucker

Sažetak

Visokoškolski udžbenik i priručnik autora mr. sc. Drage Pupavca i prof. dr. sc. Ratka Zelenike, **Upravljanje ljudskim potencijalima u prometu**, novo je visokovrijedno djelo ove dvojice autora koji su u koautorstvu objavili oko 50 znanstvenih i stručnih djela iz područja logistike, prometa, intelektualnoga kapitala i upravljanja ljudskim potencijalima u prometu te su s više od 20 znanstvenih priopćenja sudjelovali na brojnim međunarodnim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu. Da bi primjereno riješili problem istraživanja, ostvarili predmet istraživanja, dokazali postavljenu hipotezu i postigli svrhu i ciljeve istraživanja, autori su znanstveno utemeljene odgovore na 605 aktualnih pitanja ponudili posredstvom logički i sustavno prezentirane građe u šest međusobno povezanih dijelova (poglavlja): Uvod, Teorijske znakovitosti ekonomije tržišta rada i ljudskih potencijala, Teorijske determinante suvremenoga transporta i prometa, Organizacijski koncept upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima, Funkcije ljudskih potencijala u prometnim poduzećima, Informacijske tehnologije – čimbenik postizanja izvrsnosti upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima. Ako se ovo djelo znanstveno analizira i prosuđuje sa stajališta onih kojima je ono namijenjeno, tj. studenata, prometnih stručnjaka, prometnih menadžera svih razina, a napose menadžera zaduženih za

upravljanje ljudskim potencijalima, neprijeporna je njegova važnost i teorijska i praktična primjenjivost. Knjiga je pisana na hrvatskom književnom jeziku, a znanstveni je stil autora jednostavan, prirodan, odmjeren, koherentan, raznolik i djeluje živo.

Ključne riječi: upravljanje, ljudski potencijali, promet, prometna poduzeća, konkurentnost

Abstract

University manual and companion written by Drago Pupovac, M.Sc., and Ratko Zelenika, Ph.D., titled : *Management of Human Resources in Transport* is a new and valuable work of two authors who collaborated and published about 50 scientific and professional papers on logistics, transport, intellectual capital and management of human resources in transport. They took part in numerous international conferences abroad and in Croatia with more than 20 scientific reports.

In order to solve adequately the problem of research, to realize the subject of research, to prove the hypothesis and achieve the goals and objectives of the investigations, the authors offered 605 scientifically actual issues by means of logical and systematic material in six interrelated parts (i.e. Chapters) Introduction, Theoretical significance of the economy of labour market and human resources, Theoretical determinants of modern transport and traffic, The organizational concept of the management of human resources in transport companies, Function of human resources in transport companies, Information technology – factor of excellence in management of human resources in transport companies.

*Dr. sc. Vidoje Vujić, izv. prof., Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Sveučilište u Rijeci

If this work is scientifically analysed and assessed from the point of view of those whom it concerns, i.e. from the point of view of students, traffic experts, traffic managers of all levels and especially managers engaged in human resource management, its value is undoubtedly very high as well as its practical applicability.

The book has been written in Croatian standard language, and the scientific style of the author is simple, natural, measured, coherent, various and vivid.

Key words: Management, human resources, transport, transport companies, competition

Ekonomija znanja nova je stvarnost. Ona mijenja koncept vrijednosti i označava početak kraja konvencionalne ekonomije. Utjecaj novih tehnologija na društvo, gospodarstvo, promet, politiku, kulturu..., upućuje na zasade sustava upravljanja znanjem. Znanje je jedina kategorija koja uporabom raste. Ono je neopipljivo dobro, nematerijalni proizvod koji se manifestira u obliku informacija, znanstvenih, literalnih, zabavnih, umjetničkih i inteligentnih ostvarenja. Znanje se sve više nameće kao pokretačka sila nove ekonomije. Ono, kao intelektualno dobro, prema trenutačnim računovodstvenim standardima i poslovnoj praksi, nema ravnopravnu bilančnu i tržišnu vrijednost kakvu imaju materijalna bogatstva. Znanjem, kao neopipljivom imovinom i novim najvažnijim, temeljnim poslovnim resursom, mora se paradi toga početi brižno upravljati.

Funkcionalni cilj upravljanja ljudskim potencijalima u prometu jest uspostaviti i njegovati skladne odnose unutar mikro i makroprometnih sustava. Uz to, potrebno je osigurati što bolju strukturu zaposlenika i njihovu motiviranost za rad i uspješno obavljanje poslova. Tek tako će pridonositi uspješnoj tranziciji iz tradicionalnih u inteligentne transportne i prometne sustave. **Upravljanje ljudskim potencijalima u prometu** je visokoškolski udžbenik i priručnik koji studente, prometne stručnjake i prometne menadžere svih razina uvodi u sve tajne upravljanja ljudskim potencijalima u prometu. U ovome će visokoškolskom udžbeniku i priručniku menadžeri prometnih poduzeća zaduženi za problematiku ljudskih potencijala, naći saveznika, ali i inteligentne alate što će ih izravno, brzo i učinkovito voditi do promicanja vlastite pozicije i pozicije odjela kojim upravljaju unutar prometnoga poduzeća.

Izdavač ovoga visokovrijednoga djela je Veleučilište u Rijeci. Knjigu su recenzirali i vrlo pozitivno ocijenili: dr. sc. Marčelo Dujanić, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, i dr. sc. Vidoje Vujić, izvanredni profesor na Fakultetu za turistički i hotelski menadžment u Opatiji.

Kao aktualno i originalno znanstveno djelo, ova je knjiga (460 str.), logički sistematizirana u šest međusobno povezanih cjelina. Na kraju svakoga dijela daju se brojna pitanja (ukupno 605), poticajna za raspravu i ponavljanje materije sadržane u pojedinim dijelovima i poglavljima. Uz predgovor i cjelovit i transparentan sadržaj, knjiga ima 153 pozivne bilješke, te 143 reference u popisu literature. Nakon načinjenih popisa tablica (88), shema (30), grafikona (10), zemljovida (1), pedantno su sačinjena kazala imena,

pojмова i kratica. Na samome se kraju knjige nalaze bilješke o autorima, koji su do danas u koautorstvu objavili oko 50 znanstvenih i stručnih djela s tematikom logistike, prometa, intelektualnoga kapitala i upravljanja ljudskim potencijalima u prometu te su s više od 20 znanstvenih priopćenja sudjelovali na brojnim međunarodnim skupovima u domovini i inozemstvu.

Rezultati znanstvenoga istraživanja u ovome visokoškolskom udžbeniku i priručniku predočeni su u šest međusobno povezanih dijelova.

U "Uvodu" formuliran je problem i predmet istraživanja, postavljena je temeljena hipoteza (s pomoćnim hipotezama), navedeni su svrha i ciljevi u istraživanjima ostvareni, te znanstvene metode pri istraživanju i predstavljanju rezultata, uz obrazloženu strukturu udžbenika.

Posebnu pozornost zavređuje drugi dio, "Teorijske znakovitosti ekonomije, tržišta rada i ljudskih potencijala". Tu su sustavno, jednostavno i jezgrovito obrađene tri tematske jedinice: važnije značajke ekonomije rada, temeljna obilježja tržišta rada i relevantne znakovitosti ljudskih potencijala. Spoznajama predočenima u ovome dijelu čitatelji stječu potrebna opća znanja o važnijim ekonomskim pojmovima i fenomenima u vezi s ljudskim potencijalima.

U trećem dijelu, naslovljenom "Teorijske determinante suvremenoga transporta i prometa", sažeto i sustavno obrađeno je pet važnijih tema: definiranje važnijih termina u sklopu prometnoga sustava, elementi proizvodnje prometne usluge, temeljne vrste transporta i prometa, logističke djelatnosti u vezi s transportom i prometom i suvremene transportne tehnologije. Prateći tekstove u ovome dijelu, čitatelji mogu steći potrebna znanja o svim bitnim fenomenima proizvodnje transportnih, tj. prometnih i logističkih usluga, a što je temeljna misija upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim i logističkim poslovnim sustavima.

"Organizacijski koncept upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima" je četvrti dio knjige s jednostavno, jezgrovito i sustavno elaboriranih pet tematskih jedinica: klasični pristup konceptu upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima, suvremeni pristup konceptu upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima, audit ljudskih potencijala u prometnim poduzećima, organizacijska kultura u prometnim poduzećima i žene u prometnim poduzećima. Spoznaje što se susreću u ovome dijelu logički se nadograđuju na one predočene u prethodna dva dijela, omogućujući čitateljima da djelotvorno, na suvremenim načelima, organiziraju upravljanje ljudskim potencijalima u prometnim i logističkim poduzećima.

U petome dijelu, koji ima naslov "Funkcija ljudskih potencijala u prometnim poduzećima", temeljito je obrađeno pet tematskih jedinica: organiziranje i sistematiziranje rada u prometnim poduzećima, vrednovanje rada i motiviranje zaposlenika u prometnim poduzećima, razvoj i obrazovanje zaposlenika u prometnim poduzećima te zaštita i sigurnost zaposlenika u prometnim poduzećima. Upoznavajući se s tekstovima u ovome dijelu čitatelju se pružaju interdisciplinarna i

multidisciplinarna znanja koja može djelotovorno primjenjivati u svim fazama upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim i logističkim poduzećima.

Na rezultate istraživanja iznesene u prethodnih pet dijelova nadograđuju se spoznaje što ih sadržava i šesti dio, s naslovom "Informacijske tehnologije – čimbenik postizanja izvrsnosti upravljanja ljudskim potencijalima u prometnim poduzećima". Ovdje se sustavno i na vrlo jednostavan način, blizak matematičko-informatički pismenim prometnim i logističkim menadžerima i stručnjacima, obrađuje trinaest tema: upravljanje zadovoljstvom zaposlenika u prometnim poduzećima, problem rasporeda radnoga vremena zaposlenika u prometnim poduzećima, određivanje optimalnoga vremena stupanja zaposlenika na posao, određivanja smjenskoga rada zaposlenika sukladno njihovim prioritetima, raspodjela zaposlenika na odgovarajuća radna mjesta prema njihovoj kvalifikacijskoj strukturi, raspodjela zaposlenika na različita radna mjesta ovisno o njihovoj proizvodnosti rada, postizanje optimalnoga rasporeda zaposlenika sukladno mjestu njihova stalnoga boravka, postizanje pune iskorištenosti angažirane radne snage u transportnim i/ili logističkim lancima, planiranje ljudskih potencijala u prometnim poduzećima s pomoću Markovljevih lanaca, optimalna organizacija osposobljavanja ljudskih potencijala izvan prometnoga poduzeća, određivanje optimalnoga broja osoblja poslovnice prometnog poduzeća, maksimizacija servisa isporuke i određivanja optimalnoga odnosa stalno i privremeno zaposlenih u prometnim poduzećima.

Iako je *Upravljanje ljudskim potencijalima u prometu* ponajprije namijenjeno studentima Veleučilišta u Rijeci kao obvezna literatura, te studentima Ekonomskog fakulteta u Rijeci, bit će od velike koristi studentima i magistrandima prometnih, pomorskih,

ekonomskih,... visokih učilišta na kojima se izučavaju aktualni transportni, prometni, špediterski, logistički i slični fenomeni. Ta će knjiga kao priručnik koristiti kreativnim i operativnim menadžerima i specijalističkim stručnjacima koji kreiraju i/ili obavljaju poslove u međunarodnom transportu i prometu, međunarodnoj špediciji, vanjskoj trgovini, prometnim agencijama, lukama i pristaništima, robnotransportnim centrima, logističkim centrima, slobodnim zonama, javnim skladištima...

Premda se na brojnim visokim učilištima bavi različitim fenomenima transporta i prometa i logističkim fenomenom u vezi s transportom i prometom, primjerice: više od pet stoljeća izučava se problematika prometne infrastrukture, više od četiri stoljeća fenomeni prometne suprastrukture i prometna pravna pravila, a više od dva stoljeća transportna tehnologija, uz edukaciju specijalističkih prometnih stručnjaka - kvantum znanja o upravljanju ljudskim potencijalima u prometu što ga posjeduju studenti i magistrandi prometnih, pomorskih, ekonomskih, pravnih i drugih učilišta, i/ili ga stvarno implementiraju u transportnoj, prometnoj, logističkoj, vanjskotrgovinskoj i ostaloj praksi kreativni i operativni menadžeri i specijalistički stručnjaci, - ispod su potrebnoga minimuma. I upravo poradi te činjenice, ali i brojnih drugih razloga, neprijeporno je da *Upravljanje ljudskim potencijalima u prometu* ima vrijedan edukacijski učinak. Ovo djelo će s jednakim zanimanjem pročitati i specijalistički stručnjaci i menadžeri svih razina transportnih, prometnih, špediterskih i logističkih poduzeća, i oni koji to tek namjeravaju postati.

I na koncu, želimo ovim vrsnim autorima još napisanih i objavljenih ovako vrijednih djela.

Rukopis primljen: 25.3.2004.

